

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **P. Č.**, ve věci podání ze dne 26. 9. 2015, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 27. 11. 2015, č. j. 10 Na 15/2015 – 9,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) doručil dne 12. 10. 2015 Krajskému soudu v Českých Budějovicích návrh, kterým se domáhal, aby byl vydán rozsudek ve znění: „*Příkazuje se České správě sociálního zabezpečení, sídlem v Č. Budějovicích i v Praze, aby žalobci neprodleně vydala aktuální osvědčení o trvání invalidity třetího stupně – v listinné i elektronické podobě.*“ Návrh byl soudem vyhodnocen jako nesrozumitelný, neboť není jasné, zda se jedná o žalobu na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu, nebo o žalobu na ochranu proti nečinnosti správního orgánu. Z toho důvodu byl stěžovatel usnesením ze dne 20. 10. 2015, č. j. 10 Na 15/2015 - 2, vyzván, aby ve lhůtě 10 dnů ode dne doručení usnesení odstranil vady podání. Dne 5. 11. 2015 stěžovatel krajskému soudu doručil žádost o ustanovení zástupce.

[2] Usnesením ze dne 27. 11. 2015, č. j. 10 Na 15/2015 - 9, krajský soud zamítl návrh stěžovatele na ustanovení zástupce. V odůvodnění usnesení krajský soud poukázal na § 35 odst. 8 s. ř. s., přičemž uvedl, že zákonodárce ponechal soudu určitý prostor k uvážení pro ty případy, kdy by ustanovení zástupce neplnilo účel, k němuž je určeno. Právě taková situace nastala v případě stěžovatele. Krajskému soudu je z úřední činnosti známé, že žádostem stěžovatele o ustanovení advokáta bylo v minulosti vyhověno, avšak ten opakovaně bez zjevného důvodu pomoc ustanovených zástupců mařil, neposkytoval jim součinnost a problematicky komunikoval. Stěžovatel také opakovaně v různých řízeních požadoval výměnu ustanovených zástupců, popřípadě sami advokáti žádali o zproštění povinnosti zastupovat stěžovatele z důvodu narušení

vzájemné důvěry mezi klientem a advokátem. Co se týče advokátů určených Českou advokátní komorou, pak ani s nimi stěžovatel nikdy nespolečně pracoval a opakovaně Českou advokátní komoru žádal o zrušení určení advokáta a o určení advokáta jiného. Z těchto skutečností krajský soud považuje za zřejmé, že stěžovatel právní pomoci advokátů nehodlá využít, když maří účel zastoupení. Přístup stěžovatele k poskytování bezplatné právní pomoci je patrný i z jeho žádosti v této věci. Podle krajského soudu tak nelze než konstatovat, že stěžovatel zástupce k ochraně svých práv nezbytně nepotřebuje, neboť při nedostatku schopnosti a vůle s ním spolupracovat bude vztah zmocnění vždy existovat pouze formálně, a tudíž nepovede k reálné ochraně práv stěžovatele. Stěžovatel navíc v řádově stovkách jeho předchozích soudních řízeních prokázal dostatečnou znalost institutů s. ř. s., a proto je dle názoru krajského soudu schopen v řízení jednat samostatně.

[3] Proti tomuto usnesení podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost, ve které krajskému soudu vytкнуł nesprávné právní posouzení věci. Podle tvrzení stěžovatele má každý občan právo na právní pomoc, přičemž v jeho případě byly dány důvody k ustanovení zástupce. Krajský soud pochybil, když hodnotil dřívější (ne)součinnost stěžovatele s ustanovenými zástupci. Nepřípadná pak byla i další argumentace krajského soudu, který je dle názoru stěžovatele „*hrubě nesoudný*“.

[4] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a přitom neshledal vady uvedené v odstavci 4, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

[5] Nejvyšší správní soud předmětnou kasační stížnosti projednal přesto, že stěžovatel nezaplatil soudní poplatek a nebyl zastoupen advokátem (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 – 19, především jeho body 26 až 29).

[6] Dále se Nejvyšší správní soud zabýval stížní námitkou, zda byly dány důvody k ustanovení zástupce stěžovateli pro řízení o žalobě.

[7] Podle § 35 odst. 8 věty první s. ř. s. navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát.

[8] Zákon tedy předpokládá splnění dvou podmínek pro ustanovení zástupce. První podmínkou je splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků, druhou nezbytnost ochrany práv účastníka řízení. V daném případě se krajský soud otázkou nezbytnosti ochrany práv stěžovatele důkladně zabýval a dospěl k závěru, že ustanovení zástupce není k ochraně jeho práv nezbytně třeba. Krajský soud zejména poukázal na to, že stěžovatel je v řízení před krajským soudem schopen jednat samostatně, neboť v řádově stovkách svých předchozích soudních řízení, která byla vedena před tímto soudem, prokázal dostatečnou znalost institutů s. ř. s., přičemž v řadě případů opakovaně a bez zjevného důvodu pomoc ustanovených či určených zástupců cíleně mařil a neposkytoval jim součinnost. Stěžovatel také opakovaně požadoval jejich výměnu nebo sami advokáti žádali o zproštění povinnosti jej zastupovat pro narušení vzájemné důvěry mezi klientem a advokátem.

[9] V dané věci Nejvyšší správní soud předně odkazuje na svou konstantní judikaturu, např. rozsudky ze dne 3. 3. 2011, č. j. 3 Ads 149/2010 - 126, a ze dne 23. 1. 2014, č. j. 9 As 142/2013 - 36, z níž vyplývá, že účastníkovi řízení nemusí být i při splnění podmínek uvedených v § 35 odst. 8 s. ř. s. ustanoven zástupce v těch případech, kdy by nebyl splněn zamýšlený cíl, tj. poskytnutí právní pomoci a realizace zásady rychlosti a hospodárnosti řízení. K takovým případům patří i účastníkovo svévolné odmítání pomoci poskytované mu ustanoveným zástupcem, neposkytnutí potřebné součinnosti tomuto zástupci, popř. maření jeho úkonů.

pokračování

Nejvyššímu správnímu soudu je z úřední činnosti znám přístup stěžovatele k zástupcům, kteří jsou mu ustanovováni. Toto je zřejmé např. z rozsudků ze dne 29. 5. 2012, č. j. 2 As 75/2012 - 10, ze dne 8. 2. 2013, č. j. 2 As 164/2012 - 9, ze dne 29. 8. 2012, č. j. 6 As 44/2012 - 11, či usnesení ze dne 21. 10. 2015, č. j. 8 As 101/2015 - 13, a ze dne 13. 2. 2014, č. j. 6 As 13/2014 - 6. Stěžovatel pak i v nyní řešeném případě potvrdil svůj postoj k poskytování bezplatné právní pomoci prostřednictvím ustanovovaných zástupců, když ve své žádosti ze dne 5. 11. 2015 uvedl, že „*žádá o ustanovení advokáta se schopností komunikovat vyhradně mejlovou cestou*“.

[10] Stěžovatel je dle názoru Nejvyššího správního soudu schopen bránit svá práva v řízení o žalobě bez pomoci ustanoveného zástupce. Ve stovkách řízení před správními soudy prokázal, že má dostatečné povědomí o hmotných i procesních právech, přičemž jen u Nejvyššího správního soudu vedl již více než 1 300 řízení. Tato řízení byla zahájena na návrh stěžovatele, přičemž je zřejmé, že stěžovatel je schopen dostatečně bránit svá práva. V řízení před krajským soudem přitom zákon nestanoví povinné zastoupení advokátem. Krajský soud proto nepochybil, pokud stěžovateli zástupce pro řízení o žalobě neustanovil.

[11] Nejvyšší správní soud neshledal důvodnost ani dalších tvrzení stěžovatele, ve kterých zcela obecným způsobem namítal pochybení krajského soudu. Krajský soud totiž v daném případě postupoval zcela v souladu s právními předpisy.

[12] Nejvyšší správní soud ze všech shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s. zamítl.

[13] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Nejvyšší správní soud rozhodl, že stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení, protože v něm úspěch neměl.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. března 2016

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu